

'Wat moeten wij doen?'

*In die tijd stelden de mensen Johannes de vraag:
'Wat moeten wij doen?'
'Bekeer je. Ga anders kijken. Verander van mentaliteit.
Laat je onderdompelen in de rivier.
Word vormeloos als water.
Laat Gods vorm je bekleden.
Leef uit Hem, keer je naar Hem
en Hij zal zich keren naar jou.
Laat zijn gelaat bij je toe en voel zijn verzoening,
zijn liefde, zijn vergevingsgezindheid.
Laat Hem binnenkomen in je hart.
Word als water dat bewogen wordt door zijn adem,
een zachte bries vol waarheid en leven.'*

(Kees Waaijman)

Lezing : uit de profeet Sefanja 3, 14-18

Sion, jubel van vreugde, juich, Israël, verheug u en wees blij, Jeruzalem, met heel uw hart! Het vonnis dat op u drukte, werd door de Heer vernietigd. Hij heeft uw vijand verjaagd. De Heer, de Koning van Israël, blijft bij u: nu hoeft gij geen onheil meer te vrezen! Op die dag zal er tot Jeruzalem gezegd worden: Vrees niet, Sion, en laat uw handen niet verslappen. De Heer, uw God, is bij u als een reddende held. Uitermate verheugt Hij zich om u, door zijn liefde maakt Hij u nieuw; Hij jubelt om u van vreugde.

Evangelie: Lucas 3, 10-18

In die tijd stelden de mensen Johannes de vraag: 'Wat moeten wij doen?' Johannes gaf hun ten antwoord: 'Wie dubbele kleding heeft, laat hij delen met wie niets heeft, en wie voedsel heeft, laat hij hetzelfde doen.' Er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden en ze vroegen hem: 'Meester, wat moeten wij doen?' Hij zei hun: 'Niet méér vragen dan voor u is vastgesteld.' Ook soldaten ondervroegen hem: 'En wij, wat moeten wij doen?' Hij antwoordde: 'Niemand uitplunderen, niemand iets afpersen, maar tevreden zijn met uw soldij.' Omdat het volk vol verwachting was en iedereen zich aangaande Johannes de vraag stelde, of hij niet de Messias zou zijn, gaf Johannes aan allen het antwoord: 'Ik doop u met water, maar er komt iemand die sterker is dan ik; ik ben niet waardig de riem van zijn sandalen los te maken. Hij zal u dopen met de heilige Geest en met vuur. De wan heeft Hij in zijn hand om zijn dorsvloer grondig te zuiveren en zijn tarwe te verzamelen in de schuur, maar het kaf zal Hij verbranden in onblusbaar vuur.' Zo en met nog vele andere vermaningen verkondigde Johannes aan het volk de Blijde Boodschap.

Overweging

Vóór alles is de Advent een bezinning over de tijd: over verleden, heden en toekomst. Christus die was, die is en die komen zal...Wij, Christenen, beseffen weer dat wij leven in functie van een gebeuren dat lang geleden heeft plaatsgevonden. Onze doelstellingen, onze ideeën, onze projecten: we leggen ze uit of rechtvaardigen ze door te verwijzen naar een boodschap van iemand die 2000 jaar geleden geleefd heeft.

Tegelijkertijd zijn wij ook de mensen van een toekomst in het verre verschiet: later, na dit leven, eindelijk zullen we het geluk kennen zonder onvolmaaktheid, de vrede zonder enige wanklank en de waarheid zonder leugen. En het is waar dat we onze wortels hebben in dat verleden en dat we gespannen toeleven naar die verre toekomst: we willen de fysieke en morele grenzen overstijgen gedragen op de vleugels van de hoop naar de voltooiing van de tijd. De autobiografie van Goethe begint met deze woorden: "Ouders moeten aan hun kinderen wortels en vleugels geven". (wortels: in goed Nederlands moet je roots zeggen). Dat is nu precies wat de kerk in deze Adventstijd wil geven aan haar kinderen: wortels en vleugels. Maar ze weet ook dat het verleden een steriele tijd van nostalgisch mijmeren kan worden en dat de toekomst wel eens niets anders

kan zijn dan een onwerkelijke dromerij.

En wat te doen met het heden, met vandaag ?

Dát is wat de Adventstijd ook wil zijn, want méér dan op enig ander moment van het jaar worden we geconfronteerd met het heden om juist niet in de valstrik van de nostalgie en de dromerij te vallen.

Johannes de Doper, die centraal staat in de teksten van deze dag, kan ons helpen om te zien waar het zwaartepunt ligt van het leven van de mannen en vrouwen die van onze tijd willen zijn, en die weten dat deze zich voedt met verleden en toekomstverwachting. Het doet er niet toe dat zijn prediking zich afspeelt een dertigtal jaren ná de geboorte van Christus. Kerstmis is niet alleen maar de verjaardag van “Bethléem” maar de openbaring van zijn komst vandaag en van zijn wederkomst.

De komst van Christus is voor vandaag, voor alle “vandaag” van ons leven en noch verleden noch toekomst moeten een alibi worden om ons te onttrekken aan de actualiteit van het Koninkrijk en zijn eisen. Zoals Léon Bloy, de grote Franse schrijver, het zei: “Men gaat het Paradijs niet binnen morgen of overmorgen of over tien jaar: men gaat er binnen vandaag als men arm en gekruisigd is”.

We weten het maar al te goed: in werkelijkheid is alles niet zo simpel en vaak zijn we geneigd te reageren als de mensen waarover Petrus spreekt en die hij de “spotters” noemt: ze zeggen “Wat blijft er van de belofte van zijn komst over? We zien geen vooruitgang: alles blijft zoals in het begin van de schepping!” Anders gezegd: onze hoop laat zich maar al te gemakkelijk aantasten door duizend en een dingen van het dagelijks bestaan en mocht de vlam weer eens oplaaien dan vinden we ons al weer heel snel terug even arm, even wisselvallig, even zondaar als voorheen.

En toch blijft die belofte gericht aan mensen zoals U en ik. Wij, de armen, de lammen, de doven, de blinden: wij zijn het voor wie de boodschap is bedoeld. In ónze woestijnen klinkt vandaag de belofte van zijn komst.

De Advent is de tijd waarin we aan elkaar moeten zeggen dat het mogelijk is de leugen te verlaten voor de waarheid, de stilte die dodelijk kan zijn voor een bevrijdend woord, de onverschilligheid voor hervonden liefde. Dat alles weten we: we hebben al zo vaak de oproep tot bekering gehoord. Hoe komt het toch dat er zo weinig van terecht komt? Hoe komt het toch dat ons leven zo weinig verandert zelfs als we het oprecht wensen?

Johannes de Doper kan ons daarbij helpen: hij vertaalt in klare taal de kern van wat het Evangelie vraagt aan de mens die zijn hoop stelt op de komst van God-met-ons.

De situatie is niet zonder humor: tussen de zinnen door zie je de geamuseerde glimlach van de Doper die de vragen van zijn toehoorders beantwoordt: “Wat moeten wij doen”?

Bidden, offers brengen, je versterven, naar de kerk gaan, aalmoezen geven...

Ze verwachtten dit soort van vrome antwoorden, een geestelijk en godsdienstig antwoord. Maar tot hun verbazing spreekt Johannes een heel andere taal: je eten delen, je welstand, eerlijk zijn in zaken, geen misbruik maken van je machtspositie, van de plaats die je bekleedt in de maatschappij.

Ik denk hier aan de geschiedenis van Naaman de Syrier die van zijn lepra genezen wil worden en die verontwaardigd is als de profeet hem vraagt zich te baden in de Jordaan: er zijn wel betere rivieren in mijn land waarom zoiets me hier op te leggen? Hij dacht óók aan grote vrome eisen te moeten voldoen....

De bekering die de Doper eist moet het voetstuk van de religie verlaten om zich werkelijkheid te maken in het leven, volop in het bestaan daar waar mensen lijden en vreugden kennen, het bestaan van verleidingen, van mislukkingen, van zonde, van edelmoedigheid en liefde.

De boodschap van het evangelie van deze zondag moet ons duidelijk maken dat de oproep tot bekering ons openbaart dat het kwaad in ons ligt. Deze boodschap zegt ons: het Heil, de Messias, is er nog niet omdat jij zijn komst vertraagt voor jezelf, voor de anderen door je egoïsme, je trots, je weigering om te delen, je eerzucht en je machtsmisbruik....

De antwoorden van de Prediker daar bij de Jordaan zijn vertaalbaar in ieder taal, voor iedere tijd.

Als we ons verlangen naar bekering op de lange baan willen schuiven, vragen we dan vooral niet: “Wat moeten we doen?”

Het antwoord is klaar en helder, al sinds 2000 jaar, voor wat ons betreft: we kennen het maar al te goed !